

Amalie Rothkirck, der vistnok var Sødskendebarn til hans første Frue og Datter af Christian Rothkirck til Steensgaard og Fru Sophie Schult. Af første Ægteskab havde han en Datter, som fik en Capitain Bredahl i Sjælland (Klevenfeldts Stamtavle Rønnov). Klevenfeldt anfører endvidere en Johan Otto Rønnov, der 19. Mai 1722 fik Confirmation paa Havnefoged-Embedet i Christiania og som efter Navn og Tidsfølge godt kan være en Søn af Major Otto Rønnov.

Om ogsaa de nulevende Rønnov'er kunne udlede deres Herkomst fra ham, tør jeg ikke fremsætte nogen Mening om, men de Lengnickske Kirkebogs-Uddrag i Geheime Arkivet viser, at Navnet Rønnov af og til forekommer i hele det mellemliggende Tidsrum.

*Thiset.*

---

### Om en Ligstensindskrift i Præste Kirke.

Af C. F. Bricka.

---

Paa Reformationstiden levede der en Præst ved Navn *Anders Andersen* i Præste<sup>1)</sup>. Indskriften paa Ligstenen over ham er endnu bevaret og er ovenfor (S. 3) meddelt af Hr. V. Ingerslev. I Følge hans Læsning lyder den saaledes: »Andreas Andreæ curator animarum Præstü nec non Skiffuinge. Scio quod redemptor meus vivit. Et in illo novissimo die de terra surrecturus sum. Et rursus circumdabor pelle mea. Juli XIX 15.« Tidligere har den været trykt hos P. Winslow, *Farrago arctoa* (Hafn. 1704) S. 43, og er derfra gjengivet i *Kirkehistoriske Samlinger* II. 101. I Hovedsagen stemmer denne ældre Udgave med den nye, men der er dog et væsentligere Punkt, hvori den afviger fra den, idet den i Stedet for *Juli* har *Job*, og at man her ubetinget maa foretrække den ældre Udgivers Læsning, synes mig indlysende.

»Juli XIX 15« maatte betyde, at Manden var død 19. Juli 15<sup>\*\*</sup>. Det var ganske vist meget almindeligt, at man i levende Live lod hugge sin Gravskrift med Datoen (og Alderen) in blanco, idet Meningen saa var, at de efterlevende skulde lade det manglende udfylde; og det var ogsaa meget almindeligt, at Efterkommerne undlode at gjøre dette, hvorom saa mange gamle Ligstene den Dag idag bære Vidne. Men anderledes forholder det sig her, hvor *Dødsdagen* er anført, men *Aarstallet* ikke udfyldt. Hvorledes kan man forklare det? Det synes umuligt, med mindre man vil ty til meget kunstige Hypoteser. Langt sikrere gaar man derfor, naar man forkaster den nye Læsemaade Juli<sup>2)</sup> og holder sig til den gamle: Job (eller Jobi) 19, thi da bortfalder hele Vanskeligheden. Da angives der blot, at Indskriftens Ord ere hentede fra det 19de Kapitel af Jobs Bog, og efterser man

---

<sup>1)</sup> Han nævnes 1535 (Knudsen, Joachim Rønnov S. 125) og 1545 (Ny kirkehist. Samll. II. 756).

<sup>2)</sup> Der maatte da staa »Julii«. Formen »Juli« er ganske utænkelig.

dette Kapitel, vil man da ogsaa strax gjenfinde det hele Stykke, Ord til andet<sup>1)</sup>. Til at anstille denne Sammenligning maa man imidlertid naturligvis ikke anvende nyere Bibeloversættelser, men bruge den, som da var den gængse, nemlig Vulgata, thi at denne netop paa dette Sted giver en urigtig Oversættelse<sup>2)</sup>, kommer ikke denne Sag ved.

Medens Ordene nu findes i 25de og 26de Vers af 19de Kapitel, har Indskriften ikke disse Tal, men Tallet 15<sup>3)</sup>, der dog vistnok skal betegne det samme, idet den nuværende Nummerering af Versene skriver sig fra en lidt senere Tid, som det synes. Mærkeligt er det i hvert Fald at se en Ligsten i Roskilde Domkirke fra 1780 ogsaa betegne Stedet som Job 19, 15<sup>4)</sup>. Vil man ikke gaa ind paa at betragte Tallet 15 som en Betegnelse af en Underafdeling i Kapitlet, kan man jo antage det for Begyndelsen til et Aarstal, som ikke er blevet fuldstændiggjort; men selv denne Antagelse vil ikke i fjærneste Maade komme i Strid med Læsemaaden »Job«, hvis Rigtighed endnu, om muligt, styrkes derved, at samme Bibelsted oftere citeres paa Ligstene<sup>5)</sup>. Det er ikke usandsynligt, at Indskriften i Tidernes Løb er bleven noget udslidt, saa at b nu ser ud som li; men at Bogstavernes Form skulde gjøre det »umuligt« at læse Job, kan ikke antages, ligesom Angivelsen af, at det omstridte Ord »aaabenbart« er senere tilføjet, trænger til Bekræftelse af En, der er fortrolig med gamle Indskrifter.

---

## Spørgsmaal.

---

### 1.

Vides der noget om Morten Wærn i Aarhus omtrent 1681? Dette Aar fødtes der hans Søn Mads Mortensen Wærn, hvis Gravskrift findes trykt i »Haldensia« p. 74. Fra ham nedstammer den norske Slægt Wærn, ligesom ogsaa fra denne igjen den borgerlige og adelige Familie Wærn i Sverige og ligesaa Præsten 1790 paa Askö ved Lolland.

M. Arnesen,

Adjunkt i Fredrikshald.

---

<sup>1)</sup> Kun Ordet »illo« mangler i alle de Bibeludgaver, jeg har eftersat, ligesom i Winsløws Aftryk af Indskriften.

<sup>2)</sup> F. Bleek, Einleit. in die Heilige Schrift. I. Berlin 1860. S. 652 f. J. P. Lange, Theolog.-homilet. Bibelwerk. Des alten Testaments 10. Th. Das Buch Job von O. Zückler. Bielefeld u. Lpz. 1872. S. 175 f.

<sup>3)</sup> Findes ikke hos Winsløw.

<sup>4)</sup> St. Friis, Roskilde Domkirke S. 209.

<sup>5)</sup> Saaledes f. Ex. foruden paa den nys nævnte i Roskilde ogsaa paa en fra 1643 i Lund (Sommelius, De templo cathedrali Lundensi p. 109), paa en fra 1650 i Helsingborg (Follin, Helsingborgs Hist. S. 333 f.) og paa en fra 1702 i Gjerpens Kirke (Personalhist. Tidsskr. I. 243, hvor der i Stedet for »Job:« maa læses »Job:«).

## 2.

Mads Jensen *Wiel* kom 1650 med Daniel Knoff (Knoph) fra Kjøbenhavn til Drammen og blev Stamfader til Slægten *Wiel* i Norge.

Han var gift 3 Gange: 1. . . . ? (efterladende en Datter, der blev gift med Hans Emitz), — 2. med Anna Katrine Klausdatter Becker, en Datter af Handelsmand i Kjøbhvn. Klaus Becker og Sibylla Wern (Nikolai Wern fra Wesel i Geldern flyttede 1632 til Kjøbenhavn og havde 2 Døtre: 1. Elisabet Wern g. m. Daniel Knoff, 2. Sibylle Wern g. 1669 m. Daniel Knoffs Søkendebarn Truels Hjeronymussen Knoff, Foged i Buskerud, efterat hun allerede 1648 var bleven gift med Klaus Becker og med denne sin første Mand havde havt 9 Børn), — 3. m. Susanne Røyem. Han havde med sin anden Hustru 12 Børn, altsaa ialt 13, der har efterladt sig en stor og mægtig Slægt i Norge, hovedsagelig i Drammen og Fredrikshald.

Hvor var han fra, hvem var hans Fader Jens *Wiel* o. s. v.? At han var dansk, er der ikke Tvivl om; Navnene i Slægten, Jens, Mads, Truels o. s. v. er ægte danske Navne.

*M. Arnesen.*

## 3.

Fabian *Stang* fik  $\frac{3}{4}$  1659 af Statholder Nils Trolle Bestalling som Bygmester ved Akershus og Aaret efter opbyggede han Fredrikssten; han var 1688 Sagbrugseier i Fredrikshald, giftede sig og havde flere Børn. Hvor var han fra, naar født, med hvem gift? Se »Haldensia« p. 2.

*M. Arnesen.*

## 4.

I Midten af det syttende Aarhundrede blomstrede i Kjøbenhavn og Omegn en ved Rigdom og Stilling anseet Familie: „*Liliendal*“<sup>1)</sup>. Paa Titelbladet af et i det store kongel. Bibliothek opbevaret: »Sørgeligt Klage-Maal over Den meget Gudfrygtige og Salig hos Gud Iürgen Liliendal Fordum Borger og Indvaanere i denne Kongelig Residentz Stad Kiøbenhavn Hvis hæderlige Liigs sørgelig og Christelig begængelse blev der sammesteds udi een fornemme hæderlig og Folkeriig forsamling celebreret og holdet den 17. September 1691. Kiøbenhavn trykt hos H<sup>s</sup> Kongl. Høih. Bogtr. Ioachim Schmedtgen. 4<sup>o</sup>,« læses: »Impr. Casp. Bartholin« og: „*condolente*“.

<sup>1)</sup> Ikke at forveksle med de nobiliterede Lilliendaler.

*Cognato Marco Torchilli*“, den sidste altsaa en Blodsslægning, *Cognatus*, af denne Jørgen Liliendal.

Siden denne Tid findes der kun en »Andreas Liliendal«, Kjøbmand fra Kjøbenhavn, der ifølge Jebjerg Sogns Kirkebog af daværende Sognepræst i Jebjerg Niels Knudsen Schytte den 12. August 1734 blev ægteviet i Jebjerg-Kirke med bemeldte Sognepræsts Datter Mariche Schytte. Denne Kjøbmand Andreas Liliendal forliiste paa en Reise til Norge, reddede med sin Hustru kun Livet, boesatte sig saa en kort Tid i Christiania, drog derfra til Fredericia, hvor der boede Slægtinge af ham, derfra til Altona og endelig med sin Søn Jacob Liliendal, som var født paa Kobbermøllen ved Flensborg og flere Aar etableret som Urtekræmmer i Altona, til Neudietendorf i Sachsen-Gotha. Hans Descendenter have stiftet Linier i Tydskland, paa Bornholm, Sjælland, Island og i Norge, i Bergen og Omegn. — Kan noget æret Medlem af Samfundet for dansk-norsk Genealogi og Personalhistorie meddeele mig Oplysninger om denne Familie betræffende Tidsrummet fra saa omtrent 1600 — 1700? Kjøbenhavns Kirkebøger, Forseglingsprotokoller og Lengnick's Uddrag af Kirkebøger, 71 Kvartbind opbevarede i Geheimearchivet, byder Intet! Hver Oplysning modtager jeg med oprigtig og ærbødig Tak.

*Johan Heinr. Fredr. Berlien,*

pns. kongel. Arkivsecretair p. p.,

Amagergaden No 11, Stuen. Kjøbenhavn. C.

5.

*Anders Peter Thorning*, født  $15/8$  1770 i Aalborg Stift, blev Kjøbmand i Kragerø, var gift og efterlod Børn, af hvilke kjendes: Magdalene, Johannes og Thøger; sidstnævnte var Skipper i Kragerø og formodentlig gift.

Der ønskes Oplysning om, naar Kjøbmand A. P. Thorning døde, samt om hans Hustrues og Børns Navne, Døds- og Fødselsaar ligesom og om Skipper Thøger Thornings Hustrue og Børn.

*A. H. Nielsen,*

Pastor emer., Aalborg.